

REGLEMENT CIJFERS EN NORMEN 2022-2023

oktober 2022

**Christelijk Lyceum Veenendaal
02VM**

Inhoudsopgave

Definities	3
Berekening rapportcijfer	3
Wegingsfactoren	3
Algemene regels	4
1 Overgangsnormen klas 1	8
1.1 Overgangsnormen van klas 1 mavo/havo naar 2 mavo, van 1 havo/atheneum naar 2 havo,.....	8
van 1 naar 2 atheneum en van 1 naar 2 gymnasium	8
1.2 Overgangsnormen van klas 1 mavo/havo naar 2 havo en van 1 havo/atheneum naar 2 atheneum	8
2 Overgangsnormen klas 2.....	9
2.1 Overgangsnormen klas 2 mavo	9
2.2 Overgangsnormen klas 2 havo, 2 atheneum en 2 gymnasium.....	9
3 Overgangsnormen klas 3.....	10
3.1 Overgangsnormen klas 3 mavo	10
3.2 Overgangsnormen klas 3 havo	10
4 Overgangsnormen havo klas 4.....	12
5 Overgangsnormen klas 4 en 5 atheneum en 4 en 5 gymnasium.....	13
5.1 Overgangsnormen klas 4 en 5 atheneum en 4 en 5 gymnasium	13
5.2 Overgangsnormen van 4 vwo naar 5 havo	14
6 Toelatingseisen instroom 4 mavo in 4 havo	16
6.1 Een mavodiploma	16
6.2 Extra vak	16
6.3 Toelatingseisen zonder extra vak	16
7 Toelatingseisen instroom 5 havo in 5 atheneum.....	17

Inleiding

Dit Reglement Cijfers en Normen beschrijft de wijze waarop het CLV omgaat met cijfers van leerlingen en op welke wijze het eindcijfer wordt vastgesteld. Voor alle leerlingen gelden de normen voor bevorderen uit dit boekje. Voor leerlingen vanaf 4 mavo, 4 havo, 4 vwo en 5 vwo gelden ook de regelingen van een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en het daarbij behorende examenreglement. Verder zijn er per leerjaar bijzondere opmerkingen gemaakt die speciaal voor dat leerjaar gelden. We hopen dat u op deze wijze voldoende informatie heeft m.b.t. de cijfers en de consequenties van cijfers voor uw zoon of dochter.

Definities

De onderdelen die voor het bepalen van het rapportcijfer meetellen zijn alle schriftelijke en mondelinge toetsen, werkstukken, verslagen en presentaties. Onder tekorten wordt verstaan: een 5 is één tekort, een 4 is twee tekorten, een 3 is drie tekorten, etc. De bevorderingsnormen worden toegepast op de eindrapportcijfers.

Berekening rapportcijfer

Het rapportcijfer van de leerlingen wordt berekend volgens het principe van een voortschrijdend jaargemiddelde. Dat betekent dat vanaf de start van de cursus alle cijfers tot het eind van de cursus blijven meetellen in overeenstemming met de wegingsfactor. Het laatste rapport van het jaar wordt vergeleken met de overgangsnorm om te bepalen of een leerling wordt bevorderd.

Het eindrapportcijfer is een geheel getal.

- De eindrapportcijfers komen tot stand door het voortschrijdend jaargemiddelde in betreffend schooljaar af te ronden op een geheel getal. Er wordt bij de afronding alleen gekeken naar het eerste cijfer achter de komma. Een 5,49 wordt dus een 5, een 5,50 wordt een 6.

Wegingsfactoren

Omdat de vakken nogal verschillen worden kennis en vaardigheden op verschillende wijze getoetst.

Onderdelen die op het rapport voorkomen kunnen daardoor verschillende wegingsfactoren hebben. De wegingsfactor van elk onderdeel wordt vooraf aan de leerlingen bekend gemaakt. Voor de klassen die werken met een PTA gelden de wegingsfactoren die in het PTA vermeld staan.

Algemene regels

1. Het aantal uren per week van een vak is uitgangspunt voor het aantal toetsen dat minimaal gegeven wordt en wel als volgt:
1 uur per week: minimaal 1 toets per schriftelijk rapport;
2 of meer uren per week: minimaal 2 toetsen per schriftelijk rapport;
Indien een vak met één uur per week op jaarbasis gegeven wordt met twee uur in een semester (geperiodiseerd), dan moeten drie toetsen in een half jaar zijn gegeven.
2. Is een docent van oordeel in overleg met de afdelingsleider (de afdelingsleider neemt het besluit) dat het wenselijk is schriftelijk werk over te laten maken, dan komt er een mogelijkheid tot herkansing aan alle leerlingen in de klas of groep die in vergelijkbare omstandigheden verkeren.
3. Toetsen worden minstens één week van tevoren afgesproken en opgegeven. De behandeling van de voor de toets opgegeven stof dient in de voorlaatste les voor de toets te zijn afgerond.
4. Leerlingen hoeven niet meer dan één toets per dag te maken (behoudens toetsweken en inhaalwerk). Van deze regel kan worden afgeweken in overleg met de betreffende afdelingsleider.
Het aantal toetsen per dag in een toetsweek is maximaal 3. Wanneer 3 toetsen op één dag zijn geroosterd, is er daarvan minimaal 1 die geen voorbereiding vereist.
5. Schriftelijk werk wordt binnen 10 werkdagen nagekeken en ook binnen 10 werkdagen of zo spoedig mogelijk daarna met de leerlingen besproken.
6. Indien een leerling zich ten aanzien van een toets of praktische opdracht aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de afdelingsleider maatregelen nemen. Een maatregel kan zijn: het toekennen van het cijfer 1 voor een toets of praktische opdracht.
7. Elke individuele leerling die wil overstappen naar een andere klas of afdeling meldt dit bij zijn afdelingsleider. Na de herfstvakantie kunnen leerlingen vanaf klas 2 en hoger niet meer verplaatst worden naar een andere klas of afdeling.
8. Na de herfstvakantie kunnen leerlingen in de tweede fase havo en vwo en op het mavo geen wijzigingen meer aanbrengen in hun vakkenpakket. In bijzondere omstandigheden beslist de afdelingsleider eventueel samen met de directeur onderwijs.
9. Bespreken houdt in dat een leerling in eerste instantie niet bevorderd is. De docentenvergadering kan besluiten de leerling alsnog te bevorderen.

10. Een leerling die tweemaal in dezelfde klas doubleert, mag het onderwijs niet in dezelfde afdeling vervolgen. Dit zelfde geldt voor een leerling die in twee achtereenvolgende klassen doubleert.
11. Een leerling kan alleen uitbesteed worden aan het VAVO als hij/zij in de examenklas is gezakt, maar wel al enkele vakken met een voldoende heeft afgerond.
12. De mentor stelt de leerling en/of diens ouders/verzorgers in kennis van de tijdens rapportenvergaderingen genomen beslissing(en).
13. Toetsen en SE's die gemist zijn door ziekte worden ingehaald op een daarvoor gepland moment. In incidentele gevallen (bijvoorbeeld als een leerling door ziekte meerdere toetsen of SE's moet inhalen) kan het inhaalmoment worden verplaatst naar een ander tijdstip. Toetsen en SE's worden in principe niet ingehaald onder de les.

Voor alle klassen geldt:

- Wanneer een leerling een toets gemist heeft en hij hiervoor met een geldig excuus vooraf door één van zijn ouders/verzorgers afgemeld is, maakt de leerling met de docent een afspraak om de toets in te halen. Dit kan plaatsvinden op het toets-inhaalmoment of op een ander moment, in overleg met de docent.
  - Wanneer een leerling, zonder geldige reden en vooraf niet door één van zijn ouders/verzorgers is afgemeld, zijn toets niet op het afgesproken moment inhaalt, kan het cijfer 1 worden toegekend in overleg met de afdelingsleider. Dit geldt ook voor toetsen die niet ingehaald zijn.
14. Indien een leerling door langdurige ziekte, familie- of andere bijzondere omstandigheden niet aan de in de normen gestelde eisen heeft kunnen voldoen, kan de afdelingsleider de leerling voordragen voor bevordering. De docentenvergadering stemt over dit voorstel van de afdelingsleider.
  15. Wanneer ouders en/of de mentor menen dat na de overgangsbeslissing er argumenten zijn die niet of onvoldoende meegewogen zijn, kan de mentor in overleg met de afdelingsleider herziening vragen van de genomen beslissing. Dan wordt er in de revisievergadering bepaald of de eerder genomen beslissing herzien wordt of niet.

Onder welke voorwaarden besteedt het CLV leerlingen uit aan het volwassenenonderwijs?

Elk jaar zet een aantal van onze leerlingen de studie voort in het volwassenenonderwijs, het zgn. VAVO. In de meeste gevallen gaat het om leerlingen, die gezakt zijn voor hun eindexamen en op het VAVO een, twee of maximaal drie vakken overdoen, zodat ze na een jaar toch hun diploma behalen. Daarnaast gaan leerlingen naar het VAVO, die bij ons voor de tweede keer of in twee opeenvolgende leerjaren zijn blijven zitten en een derde poging wagen in het volwassenenonderwijs. Als de leerlingen nog geen 18 jaar zijn, hebben ze geen rechtstreekse toegang tot het VAVO: ze moeten dan door de school uitbesteed worden.

Dat betekent dat de leerlingen ingeschreven blijven op het CLV, maar met een zgn. uitbestedingsovereenkomst naar het VAVO gaan.

Ons uitgangspunt is, dat we in principe uitsluitend die leerlingen een uitbestedingsovereenkomst geven, die we kansrijk achten in het volwassenenonderwijs en die om een of andere reden niet (meer) in aanmerking komen voor het reguliere voortgezet onderwijs. Wij beschouwen het VAVO als tweedekansonderwijs (en niet als derdekansonderwijs). Het gaat meestal om leerlingen die 17 jaar oud zijn en nog niet in aanmerking komen voor bekostiging via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

In de praktijk betekent ons beleid, dat we alleen een uitbestedingsovereenkomst geven aan leerlingen:

- in havo en vwo (ook als zij 18 jaar of ouder zijn) die onvertraagd naar het eindexamen zijn gegaan, gezakt zijn en maximaal 3 vakken moeten overdoen; zij kunnen, d.m.v. certificaten voor deze vakken, alsnog hun diploma behalen.

In de volgende gevallen beoordelen wij elke situatie individueel. Het gaat dan om leerlingen:

- die in hun schoolloopbaan een keer zijn blijven zitten en nu gezakt zijn
- (onder de 18) die gezakt zijn voor hun vmbo-t-examen; in principe kunnen deze (jonge) leerlingen het vierde jaar beter overdoen in het reguliere onderwijs.

Onderstaande categorieën leerlingen krijgen geen uitbestedingsovereenkomst:

0. Leerlingen die voor de tweede keer of in twee opeenvolgende leerjaren blijven zitten.
1. Leerlingen die zelf naar het VAVO willen gaan, maar gewoon deel kunnen nemen aan het reguliere voortgezet onderwijs.
2. Leerlingen die op 1 oktober van het volgende schooljaar 18 jaar zijn (m.u.v. de gezakte leerlingen genoemd onder punt 1).

Afgesproken is, dat leerlingen die in aanmerking komen voor uitbesteding steeds maar voor 1 jaar uitbestede worden; bij goede resultaten in het VAVO kan de uitbesteding verlengd worden met een 2e jaar. Om in aanmerking te komen voor een uitbestedingsovereenkomst geldt verder dat de leerlingen geen meldingen van afwezigheid, te laat of verwijderd open mogen hebben staan: dat wordt beschouwd als een indicatie voor geringe of ontbrekende motivatie. Als leerlingen het in het reguliere onderwijs moeilijk vinden om de motivatie op te brengen om naar school te gaan of zich in te zetten voor hun studie, dan leert de ervaring dat het VAVO voor hen geen goed alternatief is. Immers, om succesvol te zijn in het VAVO, waar een groot beroep wordt gedaan op zelfstandigheid en het vermogen om te plannen, is zelfdiscipline en regelmatige inzet voor de studie onontbeerlijk. Wij verwachten dat met de hier vermelde criteria voor een uitbestedingsovereenkomst, duidelijkheid geboden wordt aan leerlingen en hun ouders.

16. Bij verschil van mening over de interpretatie van deze regels kan een docent of een leerling zich tot de betrokken afdelingsleider wenden, die hierover dan een uitspraak doet. Beroep over een onjuiste toepassing van deze regels is schriftelijk mogelijk bij de directeur onderwijs. Wie het niet eens is met de uitspraak van

de directeur onderwijs kan in beroep gaan bij de geschillencommissie. Voor leerlingen uit klas 1 en 2 en 3 h/a/g is dat de landelijke geschillencommissie:

Landelijke klachtencommissie (LKC).

Stuur een e-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

Stuur een brief

Onderwijsgeschillen

Postbus 85191

3508 AD Utrecht

Indien het toetsen uit het PTA betreft voor leerlingen uit de tweede fase mavo, havo en vwo, is hiervoor een commissie ingesteld door het samenwerkingsverband van 11 samenwerkende scholen op de Veluwe (VIA). De commissie bestaat uit drie leden. Het beroep wordt binnen drie dagen, nadat de beslissing door de directeur onderwijs genomen is, bij de commissie aangetekend. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken over het beroep, tenzij de termijn, met redenen omkleed, is verlengd met ten hoogste twee weken. De uitspraak van de commissie is bindend.

Het adres van de Commissie van Beroep is:

Commissie van Beroep

Eindexamenbesluit VWO - HAVO – VMBO

voor de 11 scholen van de Veluwse Interne Arbeidsmarkt

Ambtelijk secretaris: e-mail: VIAScholen@gmail.com

17. De voor het schooljaar geldende Reglement Cijfers en Normen wordt voor de herfstvakantie van het betreffende schooljaar gepubliceerd.
18. Docenten bespreken gemaakte toetsen en ander gemaakt werk binnen twee weken met de leerlingen. Van deze regel mag in uitzonderingsgevallen afgeweken worden (de afdelingsleider dient hier dan zijn fiat aan te verlenen).
19. Leerlingen hebben recht op inzage van gemaakte toetsen.
20. Gemaakte toetsen en overig werk moet in het desbetreffende cursusjaar bewaard blijven óf wordt na bespreking aan de leerlingen meegegeven. Wanneer het bewaard wordt door de docent, mag het pas vernietigd worden in de eerste week van het nieuwe cursusjaar.
21. In alle gevallen waarin dit Reglement Cijfers en Normen niet voorziet, beslist de directie.

N.B. Voor examenwerk gelden andere regels. Zie hiervoor het examenreglement.

1.1 Overgangsnormen van klas 1 mavo/havo naar 2 mavo, van 1 havo/atheneum naar 2 havo, van 1 naar 2 atheneum en van 1 naar 2 gymnasium

Tekorten	Uitslag
0 of 1	Bevorderen
2 of 3	Bespreken
4 of meer	Niet bevorderen

In deze regeling wordt uitgegaan van de afgeronde gehele cijfers voor de vakken.

Voor de toepassing van de overgangsnormen tellen alle gegeven vakken gelijkwaardig mee.

1.2 Overgangsnormen van klas 1 mavo/havo naar 2 havo en van 1 havo/atheneum naar 2 atheneum

Leerlingen uit 1 mavo/havo worden bevorderd naar 2 havo, leerlingen uit 1 havo/atheneum worden bevorderd naar 2 atheneum wanneer:

1. Voor de vakken Ne, En en wi het gemiddelde van de cijfers* tenminste een 7,5 is èn
2. Het gemiddelde cijfer* voor alle vakken tenminste een 7,5 is èn
3. Er voor geen enkel vak een onvoldoende eindcijfer is.

Bespreking:

Leerlingen uit 1 mavo/havo en leerlingen uit 1 havo/atheneum worden in bespreking genomen wanneer:

1. Voor de vakken Ne, En en wi het gemiddelde van de cijfers* tenminste een 7.0 is èn
2. Het gemiddelde cijfer* voor alle vakken tenminste een 7.0 is

Bij de bespreking zijn de resultaten van de leerling uit de tweede helft van het schooljaar van groot belang.

*Bij de berekening van dit gemiddelde wordt uitgegaan van alle niet afgeronde cijfers in 2 decimalen.

Bij 6 of meer tekorten bij een leerling bepaalt de vergadering of de leerling bevorderd wordt naar 2 mavo, of doubleert in 1ha of het volgende jaar start in 1mh. Dit advies is dan bindend. Onderdeel van het advies bij bevordering naar 2 mavo kan zijn dat de leerling verplicht een bepaalde vorm van begeleiding krijgt.

Bespreken houdt in dat een leerling in eerste instantie niet bevorderd is van klas 1 mavo/havo naar 2 havo of van 1 havo/atheneum naar 2 atheneum. De docentenvergadering kan besluiten de leerling alsnog te bevorderen.

2.1 Overgangsnormen klas 2 mavo

Tekorten	Uitslag
0, 1 of 2	Bevorderen
3 of 4	Bespreken
5 of meer	Niet bevorderen

Voor de toepassing van de overgangsnorm tellen alle gegeven vakken gelijkwaardig mee.

Opmerkingen voor 2 mavo

1. Het eindcijfer van het vak Frans wordt bepaald door het cijfer behaald na het eerste semester. Indien een leerling kiest om het vak Frans het hele jaar te volgen, dan geldt bij de overgang als eindcijfer het jaargemiddelde.
2. Een extra vak mag worden opgenomen in klas 3 als het gemiddelde van de niet afgeronde eindcijfers gerekend over alle vakken een 7 of meer is. Bij een gemiddelde van 6,8 of 6,9 is positief advies van de docenten vereist

2.2 Overgangsnormen klas 2 havo, 2 atheneum en 2 gymnasium

Tekorten	Uitslag
0 of 1	Bevorderen
2 of 3	Bespreken
4 of meer	Niet bevorderen

Voor de toepassing van de overgangsnorm tellen alle gegeven vakken gelijkwaardig mee.

Opmerkingen voor 2 havo

1. Indien een leerling opvalt door zeer goede prestaties, kan de docentenvergadering de leerling adviseren het volgende leerjaar plaats te nemen in klas 3 atheneum. Dit advies is niet bindend.

3.1 Overgangsnormen klas 3 mavo

Tekorten	Uitslag
0, 1 of 2	Bevorderen
3 of 4	Bespreken
5 of meer	Niet bevorderen

Voor de toepassing van de overgangsnorm tellen alle gegeven vakken gelijkwaardig mee.

Opmerkingen voor 3 mavo

1. Een leerling mag in zijn vakkenpakket maximaal twee tekorten meenemen naar klas 4.
2. Een extra vak mag worden opgenomen in klas 4 als het gemiddelde van de niet afgeronde eindcijfers van de zeven gekozen vakken een 7 of meer is. Bij een gemiddelde van 6,8 of 6,9 is positief advies van de docenten van de betreffende zeven vakken vereist.
3. Indien een leerling overweegt na het mavo naar het havo te gaan, zijn er eisen gesteld aan de te behalen cijfers. Zie bijlage (punt 6 bladzijde 15).

3.2 Overgangsnormen klas 3 havo

tekorten	Uitslag	voorwaarde
0 of 1	Bevorderen	
2 of 3	Bespreken, mits voldaan aan de hiernaast beschreven voorwaarden	De leerling staat: <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1 tekort voor een kernvak • Maximaal 2 tekorten voor de vakken in het gekozen vakkenpakket • Het gemiddelde van <u>de niet-afgeronde cijfers</u> van de vakken in het gekozen vakkenpakket is 6,0 of hoger
2 of 3	Niet bevorderen, als sprake is van één of meerdere van de hiernaast beschreven situaties	De leerling staat: <ul style="list-style-type: none"> • Meer dan 1 tekort voor een kernvak • Meer dan 2 tekorten voor de vakken in het gekozen vakkenpakket • Het gemiddelde van <u>de niet-afgeronde cijfers</u> van de vakken in het gekozen vakkenpakket is lager dan 6,0.
4 of meer	Niet bevorderen	

3.3 Overgangsnormen klas 3 atheneum, 3 gymnasium

tekorten	Uitslag	voorwaarde
0 of 1	Bevorderen, mits voldaan aan de hiernaast beschreven voorwaarden	De leerling staat: <ul style="list-style-type: none"> • Geen onvoldoende voor een kernvak • Geen onvoldoende voor een vak in het gekozen profiel of een gekozen examenvak in de vrije ruimte • Het gemiddelde van alle niet afgeronde cijfers (in 2 decimalen) van een vak in het gekozen profiel of een gekozen examenvak in de vrije ruimte is 6,0 of hoger
0 of 1	Bespreken, mits niet voldaan aan bovenstaande voorwaarden	
2 of 3	Bespreken	
4 of meer	Niet bevorderen	

4 Overgangsnormen havo klas 4

Bevordering naar havo 5

Voor de overgang moeten leerlingen aan de eisen van de tabel voldoen en aan de aanvullende voorwaarden die onder de tabel staan. Hier staan ook de eisen om als niet bevorderde leerling als bespreekgeval te worden meegenomen.

Onvoldoende rapportcijfers		
Geen onvoldoendes of één 5		bevorderen
Eén 4 of twee 5-en of één 4 en één 5	gemiddelde van de eindcijfers is een 6,0 of hoger	bevorderen
Eén 4 of twee 5-en of één 4 en één 5	gemiddelde van de eindcijfers is lager dan een 6,0	Niet bevorderd
Alle andere gevallen		Niet bevorderd

- De eindcijfers zijn de op hele cijfers afgeronde rapportcijfers
- De cijfers van godsdienst en bewegingsonderwijs tellen niet mee voor je gemiddelde eindcijfer
- Het gemiddelde van de eindrapportcijfers van ckv en maatschappijleer telt als één cijfer mee. Dit noemen we het combinatiecijfer (*bijvoorbeeld maatschappijleer 5,6 is een 6 op je rapport, ckv een 7,1 is een 7 op je rapport. Gemiddelde rapportcijfer is een 6,5 en dit wordt een 7 voor je combinatiecijfer*).

Aanvullende voorwaarden

1. Bij de eindcijfers voor Nederlands, Engels en wiskunde A of B mag je maximaal op één van deze drie vakken één tekort (één 5) hebben.
- 2.. De afzonderlijke eindcijfers voor de vakken binnen het combinatiecijfer (ckv en maatschappijleer) zijn een 4 of hoger.
3. Het vak LO en het vak Godsdienst zijn minimaal met een voldoende afgesloten.

Bespreekgeval

Wanneer een leerling niet is bevorderd, wordt een leerling besproken indien door ophoging* van één eindcijfer met 1 punt aan de voorwaarden voor bevordering is voldaan.

*Deze ophoging is fictief en wordt alleen gebruikt om te kijken of een leerling als bespreekgeval aangemerkt kan worden.

Niet bevorderen

In alle andere gevallen is een leerling niet bevorderd.

5.1 Overgangsnormen klas 4 en 5 atheneum en 4 en 5 gymnasium

De overgangsnorm is gebaseerd op de slaag-/zakregeling voor het vwo.

Schematisch overzicht van de overgangsnorm		
Geen onvoldoendes of één 5		bevorderen
Eén 4 of twee 5-en of één 4 en één 5	gemiddelde van de eindcijfers is een 6,0 of hoger	bevorderen
Eén 4 of twee 5-en of één 4 en één 5	gemiddelde van de eindcijfers is lager dan een 6,0	Niet bevorderd
Alle andere gevallen		Niet bevorderd

Aanvullend

- Er wordt gerekend met afgeronde cijfers
- Bij de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde komt ten hoogste 1 x 5 voor.
- De afzonderlijke eindcijfers voor de vakken binnen het combinatiecijfer zijn een 4 of hoger. Het combinatiecijfer bestaat uit het op helen afgeronde gewogen gemiddelde van de eindcijfers van maatschappijleer en ckv. Dit combinatiecijfer telt als één eindcijfer mee.
- Het vak lo en het vak godsdienst zijn minimaal met een voldoende afgesloten.

De leerling wordt besproken indien

Een leerling komt in bespreking voor bevordering als door ophoging van één eindcijfer met 1 punt aan de voorwaarden voor bevordering is voldaan. De vergadering neemt een bindend besluit dat kan inhouden dat een leerling aanvullende opdrachten/toetsen moet maken om definitief bevorderd te kunnen worden.

De leerling wordt in alle andere gevallen **niet bevorderd** naar het volgende leerjaar.

Voorwaarden voor 4 en 5 atheneum en 4 en 5 gymnasium

1. Voor de toepassing van de overgangsnormen tellen alle examenvakken mee:
  - uit het gemeenschappelijk deel én
  - het profieldeel én
  - een vak uit het vrije deel (niet zijnde het eventuele extra vak) én

- de **vakken** behorend bij het combinatiecijfer (maatschappijleer en ckv) gelijkwaardig mee als deze vakken dat cursusjaarjaar gevolgd zijn (zie ook punt 1). Daarbij geldt dat de cijfers van de vakken behorend bij het combinatiecijfer minimaal een 4 moeten zijn.
  - Wanneer een leerling één of meerdere vakken versnelt, tellen de dat jaar behaalde resultaten van de betreffende vakken mee voor de overgang. Wanneer de leerling in het betreffende vak centraal examen heeft gedaan, wordt het eindcijfer (gemiddelde CE en SE) meegenomen voor de overgang. Het overgangsrapport van versnellers wordt dus gebaseerd op cijfers van verschillende leerjaren.
2. De vakken godsdienst en bewegingsonderwijs dienen met een voldoende afgesloten te worden. Bij godsdienst geldt dan dat het cijfer minimaal een 5,5 of hoger moet zijn.
  3. Bij twee tekorten in een kernvak wordt een leerling automatisch besproken.
  4. Bij meer dan vijf tekorten kan er een dringend advies komen te zoeken naar een ander type onderwijs.

5.2 Overgangsnormen van 4 vwo naar 5 havo

Tekorten	Voorwaarde	Uitslag
Geen onvoldoendes*		Bevorderen
Eén of twee 5-en of één 4*	Het gemiddelde van alle niet afgeronde cijfers (in 2 decimalen) van de examenvakken is tenminste 5.50 én er niet meer dan één tekort is voor de kernvakken ¹ , tevens wordt voldaan aan de voorwaarden	Bevorderen
Eén of twee 5-en of één 4*	Het gemiddelde van alle niet afgeronde cijfers (in twee decimalen) van de examenvakken is lager dan 5.50, tevens wordt voldaan aan de voorwaarden	Bespreken
3 of meer 5-en of meer dan één 5 en één 4*		Niet bevorderen

* Het vak dat de leerling niet kiest op de havo telt niet mee in het aantal tekorten.

² Kernvakken zijn Nederlands, Engels en wiskunde

Voorwaarden voor 4 havo, 4 en 5 atheneum en 4 en 5 gymnasium

1. Voor de toepassing van de overgangsnorm tellen alle examenvakken uit het gemeenschappelijk deel, het profieldeel, het vrije deel (zonder het vak wat de leerling op de havo niet gaat volgen) en de vakken behorend bij het combinatiecijfer (als deze vakken dit jaar schooljaar gevolgd zijn) gelijkwaardig mee. Daarbij geldt dat de cijfers van de vakken behorend bij het combinatiecijfer minimaal een 5 moeten zijn.

Procedure

1. De leerling geeft voor de meivakantie aan dat hij de overstap naar de havo wil maken. Dit wordt in overleg met de mentor en ouders genoteerd. De mentor geeft dit door aan de afdelingsleider havo en vwo bovenbouw.
2. De leerling neemt na de meivakantie plaats in een bezemklas voor maatschappijleer. Hier krijgt hij/zij twee onderdelen van maatschappijleer en haalt daar twee cijfers voor. Deze cijfers tellen mee voor de overgang. De afdeling kan er ook voor kiezen dit programma in de eerste periode van het volgende schooljaar uit te voeren als de leerling in havo 5 zit.
3. De SE cijfers van havo 4 worden opgevuld met de cijfers van vwo 4. Per vak is een overzicht op welke manier de cijfers meetellen.
4. Bij vakken waar het mogelijk is, kunnen leerlingen in de laatste toetsweek de toets van havo 4 maken.
5. Leerlingen met kcv volgen het programma van ckv in havo 5. Zij krijgen een extra opdracht en het gemiddelde van kcv wordt ingevoerd bij de cijfers van ckv in havo 4.
6. De vwo leerlingen mogen ervoor kiezen om het vak dat zij laten vallen na de meivakantie niet meer te volgen. Deze regeling geldt ook voor de vakken cwo (cultuur wetenschappelijk onderzoek) en nwo (natuur wetenschappelijk onderzoek). De vrijgekomen tijd kan besteed worden aan inhaalwerk voor de havo.

Toelatingseisen instroom 4 mavo in 4 havo**6.1 Een mavodiploma**

In onderstaande tabel staan de profielen van de havo met de bijbehorende vakken. Het dringend advies is om daar vanuit de mavo aan te voldoen zodat aansluiting geoptimaliseerd wordt:

Havo - profiel	Verplichte profielvakken havo
Natuur & Techniek	wiskunde + nask1 + nask2
Natuur & Gezondheid	wiskunde + nask2 + biologie
Economie & Maatschappij	wiskunde + economie + geschiedenis
Cultuur & Maatschappij	Frans of Duits + geschiedenis

6.2 Extra vak

Leerlingen die een extra vak (8^e vak) in hun pakket hebben en slagen, worden automatisch toegelaten tot 4 havo.

6.3 Toelatingseisen zonder extra vak

	CLV	Andere school
	7 vakken	7 vakken
Toelaten	Gemiddelde $\geq 6,8$	Gemiddelde $\geq 6,8$
Bespreken	Gemiddelde $\geq 6,6$ en $< 6,8$	
Afwijzen	Gemiddelde $< 6,6$	Gemiddelde $< 6,6$

Bepalend zijn de niet afgeronde eindexamencijfers (gemiddelde van SE en CE) van de vakken Nederlands, Engels, maatschappijleer, 2 profielvakken en 2 vrije keuzevakken (7 vakken).

Er zijn op dit moment geen voorwaarden waaraan een havo-leerling moet voldoen als hij zijn havo diploma heeft behaald en wil doorstromen naar het vwo.

Eerder was er sprake van dat een doorstroomprogramma verplicht zou worden voor de overstap van havo naar vwo. Vooralsnog is een doorstroomprogramma geen voorwaarde voor de doorstroom van havo naar vwo. Op dit moment onderzoekt het ministerie nog wel of en hoe doorstroomprogramma's in de havo vorm kunnen krijgen en zal, in ieder geval tot de afronding van dat onderzoek, voor de doorstroom van havo naar het vwo geen doorstroomvoorwaarde gelden.

1. Omdat op het vwo een tweede moderne vreemde taal een verplicht vak is in het gemeenschappelijk deel, zullen alle leerlingen een nieuw vak als profielkeuzevak of als keuze-examenvak moeten kiezen. Aangezien het een vak betreft dat in de havo-bovenbouw twee jaar lang niet is gevolgd, zijn alleen die vakken te kiezen waarbij de aansluiting in 5 vwo geen probleem hoeft te zijn.

In onderstaande tabel staat aangegeven wat de mogelijkheden zijn.

Atheneum-profiel	Keuzevakken vwo
Natuur & Techniek	Instromen is <u>niet</u> mogelijk, tenzij Frans of Duits als <u>extra vak</u> is gevolgd én er examen in is gedaan op de havo-afdeling
Natuur & Gezondheid	glf, ak of kunst ¹
Economie & Maatschappij	glf,ak, maw, kunst ¹ , Frans ² of Duits ²
Cultuur & Maatschappij (maw = verplicht profielkeuzevak)	glf, ak, kunst ¹ , Frans ² of Duits ²

Kunst¹ Kunst bestaat uit twee onderdelen: beeldend en algemeen. Voor het algemene deel (de geschiedenis van kunst & cultuur) moet een inhaalprogramma worden gevolgd.

Duits²/Frans² Deze taal kan alleen gekozen worden wanneer er op de havo-afdeling examen in is gedaan.